

Załącznik nr 4, Hajnówka Centralna - wytyczne architektoniczne,
do raportu z audytu dostępności w ramach programu
„Hajnówka dostępna – program dostępności miasta w sferach kultury i turystyki
inspirowany rozwiązaniami włoskimi z miasta Matera”

Hajnówka Centralna

wytyczne architektoniczne

Wytyczne architektoniczne należy rozumieć, jako rekomendacje rozwiązań, będące podstawą do wykonania szczegółowych projektów oraz prac adaptacyjnych.

Budynek dawnego dworca jest obecnie powoli przywracany do użytkowania po długim czasie przerwy. Stan istniejący jest trudny do oceny pod względem dostępności, gdyż brak jeszcze ostatecznej aranżacji, elementów wykończenia i wyposażenia. W związku z powyższym, przeanalizowane zostały kluczowe punkty z ryzykiem tworzenia barier architektonicznych, które wskazano w tabeli w załączniku. Poniżej przedstawiono natomiast wytyczne i przepisy, na które należy zwrócić szczególną uwagę podczas remontu, ewentualnej przebudowy oraz aranżacji przestrzeni wewnątrz i przed budynkiem.

Stanowiska postojowe i dojazd do budynku

Zlokalizowane przed wejściem miejsce parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami wymaga zmiany pod względem parametrów, rodzaju posadzki (obecna jest uszkodzona) oraz oznakowania. Aktualnie parametry nie spełniają wymagań obowiązujących przepisów. Ponadto zaleca się rozważenie zmiany lokalizacji wyznaczonego miejsca, gdyż znajduje się ono w linii wejścia do części przeznaczonej na poczekalnię dworcową, co, po zaparkowaniu samochodu, będzie znacznie zmniejszać jego czytelność.

Od miejsc parkingowych ogólnego przeznaczenia brak wyznaczonego chodnika, co jest niebezpieczne między innymi dla osób z dysfunkcją wzroku. Biorąc pod uwagę, iż w pobliżu znajduje się przystanek komunikacji autobusowej, obecnie wykorzystywany przez pojazdy komunikacji zastępczej PKP, wymaga to ponownego rozwiązania całej strefy wjazdowej.

Wejście do budynku

Obiekt posiada niezależne wejścia, z których każde prowadzi będzie do innej funkcji obiektu. Istotne będzie wyraźne zaznaczenie i rozróżnienie, które drzwi przynależą do jakiej strefy.

Dostosowania do przepisów w zakresie szerokości, nachylenia, lokalizacji i wielkości spoczników oraz ich oznaczenia, a także balustrad i pochwytów wymaga pochylnia prowadząca z poziomu parkingu, do wejścia do części teatralnej. Zarówno schody zewnętrzne, jak i pochylnia wymagają zmiany nawierzchni, gdyż obecnie istnieje znaczne ryzyko potknięcia. Schody prowadzące do dwóch wejść nie posiadają balustrad. Przy ich montażu należy wziąć pod uwagę, nie tylko na parametry dotyczące wysokości i odległości, ale także ilości, wysokości, kształtu i wielkości pochwytów oraz wysunięcia i wywinięcia poza bieg schodów.

Zadaszenie nad wejściem do części teatralnej należy podnieść do wysokości minimum 2,4 metra nad poziomem chodnika.

Szczególną uwagę należy poświęcić wejściu do części administracyjnej. Znajdujący się tam próg z dodatkowo uszkodzoną posadzką sprawia, iż wejście to jest niedostępne dla osób poruszających się na wózku. Po wykonaniu nawierzchni sąsiadującego peronu niezbędne będzie zniwelowanie ewentualnych różnic wysokości nachyleniem nawierzchni wraz z zapewnieniem odpowiedniej przestrzeni manewrowej przed drzwiami.

Wszystkie drzwi wejściowe muszą spełniać minimalne parametry 0,9 metra szerokości i 2 metry wysokości oraz mieć progi nie większe niż 2 centymetry. Ich klamki, sposób otwierania oraz ciężar powinny ułatwiać otwieranie osobom z trudnościami manualnymi.

Zaleca się sygnalizację wejścia pasem ostrzegawczym o szerokości 50 centymetrów, zlokalizowanym 50 centymetrów przed drzwiami od zewnątrz i od wewnątrz. Można rozważyć montaż płyty cokołowej na drzwiach zewnętrznych.

Organizując strefy wejściowe do poszczególnych części warto pomyśleć o lokalizacji punktów informacyjnych lub szatni bezpośrednio przy wejściach lub w miejscach z nich widocznych. Błaty szatni, punktów informacyjnych i recepcji powinny mieć wymiary umożliwiające wygodne zatrzymanie się osoby poruszającej się na wózku. Należy zwrócić również uwagę na oświetlenie pracownika punktu informacyjnego podczas obsługi klientów. Światło sztuczne nie powinno powodować olśnienia, ani nadmiernego zacienienia twarzy, aby umożliwić czytanie z ruchu warg.

W poczekalni sugeruje się wykonanie miejsc odpoczynku odpowiadających potrzebom osób starszych oraz z trudnościami w poruszaniu się (odpowiednie oparcia, podłokietniki, przymocowanie do podłoża), a także zapewnienie przestrzeni dla osób poruszających się na wózkach i rodziców z wózkami dziecięcymi.

W miejscach bezpośredniego kontaktu z klientem wskazane jest zapewnienie zarówno pętli indukcyjnej, jak i tłumacza Polskiego Języka Migowego.

Elementy ułatwiające orientację

Obecny układ komunikacyjny daje szansę na pozostawienie czytelności przy zapewnieniu odpowiedniego systemu oznaczeń. Wymaga to stworzenia zespołu znaków kierunkowych, oznaczeń pomieszczeń oraz planów przy wejściu, które będą czytelne także dla osób z dysfunkcją wzroku, niepełnosprawnością intelektualną czy też (zwłaszcza w części dworcowej) nie posługujących się językiem polskim. Należy pamiętać zarówno przy tworzeniu tych oznaczeń, jak i tablic informacyjnych, iż tekst pisany z użyciem wielkich i małych liter, o kroju bezszeryfowym, bez kursywy i wyróżniający się znacznym kontrastem kolorystycznym od tła, jest przyjaźniejszy dla osób ze szczególnymi potrzebami. Korzystanie z elementów ułatwiających orientację wspomaga użycie piktogramów, przy czym w jednym ciągu nie należy umieszczać ich więcej niż pięć. Tablice i tabliczki nie powinny mieć refleksyjnej powierzchni, a ich lokalizacja i oświetlenie nie powinny utrudniać dostępu do informacji osobom poruszającym się na wózkach oraz o nietypowym wzroście.

Warto pomyśleć o stworzeniu planów tyflograficznych oraz informacji w formie dotykowej o układzie wybranych pomieszczeń (np. toalety).

Wewnątrz budynków, przy szerokości przejścia mniejszej niż 4 metry, należy wykorzystać naturalne linie kierunkowe (różnicy posadzek, cokołu, linie oświetlenia

przy posadzce lub cokole). W miejscach, gdzie szerokość przejścia może przekraczać 4 metry warto zapewnić ścieżki dotykowe.

W celu ułatwienia orientacji osobom z demencją i niektórymi chorobami psychicznymi, zaleca się także montaż zegara i kalendarza w widocznym miejscu holu wejściowego i poczekalni dworcowej.

Komunikacja pionowa

Rozwiązanie kwestii pełnej dostępności obiektu jest nierozłączne z parametrami komunikacji pionowej, a w budynku dawnego dworca ryzyka z nią związane są różnorodne dla każdej ze stref funkcjonalnych.

Cześć obsługująca pasażerów kolei zlokalizowana będzie na poziomie terenu i nie przewiduje się w niej różnic wysokości wymagających schodów i/lub pochylni.

Zasadnicza część teatralna, po dostosowaniu do wymogów dostępności schodów i pochylni zewnętrznych, również będzie umożliwiała wejście osobom z trudnościami w poruszaniu się. Kwestią wymagającą głębokiej analizy projektowej jest

zapewnienie dostępu na antresolę, gdzie planuje się, między innymi, organizację atrakcji dla najmłodszych widzów. Decyzja o lokalizacji podnośnika pionowego możliwa będzie po wykonaniu odpowiedniej ekspertyzy technicznej, sprawdzającej nośność posadzki, a także zaplanowaniu aranżacji i strategii pożarowej tej części.

Strefa administracyjno-hostelowa generować będzie największe koszty związane z zapewnieniem dostępu do wszystkich pomieszczeń osobom z trudnościami w poruszaniu się. Ze względu na duże nakłady finansowe, projektowe i przestrzenne do czasu możliwości realizacji całej inwestycji należy przewidzieć procedury, umożliwiające równy dostęp do pełnego zakresu usług. Dotyczy to w szczególności przemyślenia lokalizacji sali szkoleniowo-konferencyjnej, która pierwotnie miała się znajdować na piętrze. Sugeruje się lokalizację tego pomieszczenia, wraz z dostępną toaletą, na parterze.

Podczas planowania montażu dźwigu osobowego należy pamiętać jednocześnie o konieczności zapewnienia możliwości bezpiecznej ewakuacji lub uratowania osób z trudnością w poruszaniu, które będą mogły przebywać na kondygnacjach nadziemnych. Dźwig przeciwpożarowy jest rozwiązaniem możliwym, jednak najbardziej kosztochłonnym. Najrozsądniejszym wydaje się więc jednocześnie przygotowanie odpowiednich procedur, przeszkolenie pracowników na wypadek

konieczności ucieczki oraz zaopatrzenie obiektu w urządzenia do ewakuacji osób z trudnościami w poruszaniu się (np. krzesła ewakuacyjne).

Ocenianie zgodności z przepisami i wytycznymi klatek schodowych należy również rozpatrywać wspólnie z kwestią bezpieczeństwa na wypadek pożaru. Wysokości i szerokości stopni są w obiekcie odpowiednie, jednak znaczne różnice w wysokości pierwszych stopni, zwłaszcza w części teatralnej, grożą licznymi potknięciami.

Wątpliwości budzą również szerokości klatek schodowych, przy czym ich adekwatna ocena będzie możliwa po ustaleniu, która z nich stanowić będzie dojście do istotnych funkcji budynku, które będą elementem dróg ewakuacyjnych, a które stanowić dojście do elementów technicznych scenografii i oświetlenia.

niezależnie od przeznaczenia, przy schodach należy zapewnić poręcze obustronne, wysunięte 30 centymetrów poza bieg schodowy, zawinięte lub zamocowane do ściany. Wysokość i parametry pochwyków powinny być zgodne z przepisami, przy czym zaleca się wykonanie, tam gdzie to możliwe, dodatkowych pochwyków ułatwiających korzystanie przez osoby o nietypowym wzroście. Poręcze powinny być ciągłe i odzwierciedlać bieg schodów, a także warto aby miały kontrastowy kolor. W miejscach, gdzie szerokość klamek nie spełnia wymagań, można rozważyć montaż pochwyków wpuszczonych w ścianę, o ile konstrukcja ścian umożliwi taki podkucie, które zapewni minimalną szerokość poręczy oraz jej osunięcie od płaszczyzny, na której jest zamocowana. Zaleca się stosowanie oznaczeń wypukłych lub w alfabecie Brailla, informujących dokąd dane schody prowadzą.

Krawędzie stopni schodów powinny wyróżniać się kolorem kontrastującym z kolorem posadzki.

Komunikacja pozioma

Korytarze w obiekcie spełniają wymagania dotyczące wysokości, przestrzeni manewrowej i szerokości. Na parterze wykonano obudowę instalacji, która minimalnie zaniża wysokość drogi ewakuacyjnej, jednak nie stanowi ona zagrożenia dla osób ze szczególnymi potrzebami. Należy pamiętać o wykonaniu linii prowadzących przez kontrastowy kolor cokołów lub posadzki.

W przypadku wymiany opraw oświetleniowych konieczne będzie zminimalizowanie ryzyka olśnienia, np. poprzez montaż opraw rastrowych. Obecne oświetlenie korytarzy budzi obawy, gdyż nie spełnia minimalnego natężenia.

Dostępna toaleta

W obiekcie brak toalety dostosowanej do potrzeb osób z trudnościami w poruszaniu się. Rozwiązaniem, do którego najlepiej byłoby dążyć, jest po jednej toalecie dostępnej w każdym zespole toalet, przy czym w obrębie jednej strefy funkcjonalnej raz powinna być to toaleta damska, raz męska. Możliwe jest także połączenie lub zmiana podziału pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w zespole w celu uzyskania minimum jednej dostępnej toalety na piętrze, jednak sumaryczna ilość misek ustępowych i umywalek powinna spełniać wymagania względem ilości pracowników oraz osób przebywających w obiekcie. Ponownego rozpatrzenia wymaga lokalizacja toalety dostępnej w części teatralnej. Aby była ona funkcjonalna nie może być trudna do odnalezienia, wymagać wyjścia na zewnątrz obiektu lub pokonania schodów schodołazem, bądź innym urządzeniem wymagającym obsługi przez osoby trzecie. Ustęp ogólnodostępny zgodny z potrzebami osób z niepełnosprawnościami powinien zapewniać nie tylko wymaganą przepisami dostosowaną miskę ustępową, umywalkę oraz poręczę. Konieczne jest zachowanie wolnej od wyposażenia przestrzeni manewrowej w pobliżu drzwi, odpowiedniej ilości miejsca do transferu (minimum z jednej, najlepiej z dwóch stron miski ustępowej) oraz przy umywalce. Poręczę przy ubikacji należy lokalizować z obu stron, przy czym ta od strony transferu musi być uchylna. Poręczę powinny być stabilne, zamontowane na odpowiedniej wysokości oraz z zachowaniem adekwatnego przedłużenia i odległości do wyposażenia, do skorzystania z którego służą.

Warto wziąć pod uwagę takie rozwiązanie przycisku spłukującego wodę, które będzie ułatwiało korzystanie z niego przez osoby z niepełnosprawnością ruchu, np. montaż na bocznej ścianie w pobliżu przedniej krawędzi miski ustępowej. Pozostałe wyposażenie (lustro, uchwyty na papier, ręczniki papierowe, a także przewijaki w przypadku montowania ich w toalecie dostępnej) powinno być mocowane w miejscu umożliwiającym dogodne korzystanie przez osoby ze szczególnymi potrzebami. Należy przy tym pamiętać, iż w przypadku lokalizacji papieru toaletowego na poręczy uchylnej, można wykorzystywać wyłącznie elementy z dostosowanym do tego dodatkowym uchwytem.

W momencie zapewniania toalety dla osób z trudnościami w poruszaniu się należy pamiętać o montażu instalacji alarmowej, przyzywającej pomoc w przypadku zasłabnięć, upadku podczas transferu, itp.

Ze względu na mnogość wytycznych, warto przed przystąpieniem do prac remontowych skonsultować projekt wykonawczy z ekspertami ds. dostępności.

Poza przystosowywaniem toalety dedykowanej osobom z niepełnosprawnościami, należy zapewnić bezpieczeństwo korzystania z toalet ogólnodostępnych osobom, których szczególne potrzeby nie obejmują dużych przestrzeni manewrowych oraz poręczy. W tym celu trzeba zapewnić drzwi bez progów oraz odpowiedniej wysokości i szerokości, a także wygodnych klamek i blokad łazienkowych. Konieczne jest także czytelne oznakowanie tych pomieszczeń, spójne z systemem informacyjnym całego obiektu. Dużym ukłonem w stronę potrzeb osób z niepełnosprawnością wzroku byłoby zapewnienie informacji dotykowej o rozkładzie toalet na wysokości klamki, na ścianie korytarza przy drzwiach wejściowych do nich.

Pomieszczenia administracyjne, stanowiska pracy i pomieszczenia socjalne

Obecnie część biurowa w obiekcie jest w trakcie remontu i brak w niej wyposażenia, oświetlenia i podstawowych elementów wykończenia.

Ze względu na pozostawienie drzwi istniejących zaleca się zweryfikowanie ich szerokości oraz wysokości z przepisami i scenariuszem pożarowym i dostosowanie ich parametrów do wymagań wynikających zarówno z nich, jak i z wytyczny związanych z dostępnością. Należy przy tym pamiętać, iż drzwi dostępne dla osób poruszających się na wózku powinny mieć szerokość nie mniejszą niż 90 centymetrów przejścia i nie powinny mieć progów. Klamki należy lokalizować na wysokości 80-110 centymetrów, ich przekrój powinien być okrągły, a kształt umożliwiać korzystanie osobom z obniżoną sprawnością manualną.

Pomieszczenia biurowe w obecnym kształcie dają możliwość aranżacji przestrzeni odpowiedniej do potrzeb osoby ze szczególnymi potrzebami w przypadku jej zatrudnienia. Trzeba jednak pamiętać, iż niezależnie od urządzania miejsca pracy dla osoby z niepełnosprawnościami, przepisy techniczno-budowlane zobowiązują do zapewnienia minimalnych odległości pomiędzy wyposażeniem, co pozwala również na wygodne korzystanie przez kobiety w ciąży, osoby otyłe, czy z trudności z

poruszaniem się. Szerokość przejścia ewakuacyjnego w pomieszczeniu przeznaczonym na pobyt ludzi powinna wynosić nie mniej niż 0,9 metra, a przypadku przejścia służącego do ewakuacji do 3 osób - nie mniej niż 0,8 metra. Konieczne jest także zapewnienie minimum 13 metrów sześciennych wolnej obojętności pomieszczenia oraz 2 metry kwadratowe niezajętej powierzchni podłogi. W pomieszczeniach z możliwą obsługą petentów należy pozostawić przestrzeń manewrową 1,5 x 1,5 metra w pierwszej kolejności dla osoby odwiedzającej. Oświetlenie sztuczne powinno być adekwatne do wysiłku wzrokowego wykonywanej pracy oraz być zgodne z przepisami normy dotyczącej oświetlenia miejsc pracy. W pomieszczeniu przeznaczonym na pobyt ludzi stosunek powierzchni okien, liczonej w świetle ościeżnic, do powierzchni podłogi powinien wynosić co najmniej 1:8. Bieżący remont obejmuje także pomieszczenie socjalne. Przestrzeń związana z przygotowywaniem posiłków, napojów lub zmywaniem naczyń prywatnych, powinna umożliwiać korzystanie z niej przez osoby ze szczególnymi potrzebami. W tym celu należy zapewnić przestrzeń manewrową przy wyposażeniu, blaty, stoły i sprzęty na wysokości dostępnej dla osób poruszających się na wózkach oraz adekwatną przestrzeń na nogi.

Sale konferencyjne, wykładowe, teatralne, warsztatowe, itp. (sala teatralna)

Konieczne jest dostosowanie drzwi wejściowych do obowiązujących przepisów pod względem szerokości. Warto także podkreślić je kolorystycznie względem ściany. Podczas aranżowania Sali teatralnej należy pamiętać o zapewnieniu przestrzeni manewrowej przy miejscu siedzącym dla osoby poruszającej się na wózku oraz stosowanej szerokości przejść do niego prowadzących. Główne przestrzenie komunikacyjne powinny mieć szerokość minimum 150 centymetrów. Przejścia o drugorzędym znaczeniu komunikacyjnym powinny mieć szerokość minimum 120 centymetrów, z możliwością lokalnych przewężeń, w miejscach, które nie wymagają zmiany kierunku ruchu, do 90 centymetrów. W dużych salach przestrzeń komunikacyjna powinna być wyraźnie zaznaczona kolorem posadzki, oświetleniem lub innymi elementami wyposażenia. W salach przeznaczonych dla więcej niż 50 osób, zaleca się przeznaczenie minimum 3 miejsc dla osób poruszających się na wózkach, przy liczbie osób do 100 oraz po 1 dodatkowym miejscu na każde

rozpoczęte 200 osób, w większych salach. Przy układzie teatralnym miejsce przeznaczone dla osoby na wózku powinno być nie mniejsze niż 90 x 140 centymetrów, a rząd w którym znajduje się miejsce przeznaczone dla osoby na wózku, powinien mieć głębokość minimum 240 centymetrów.

Ponieważ zapewnienie dostępności dotyczy nie tylko klientów, ale również pracowników, dlatego należy umożliwić osobom ze szczególnymi potrzebami występowanie na scenie, o ile taka możliwość jest przewidziana. Do podestu powinien zostać wykonany podjazd, a jego krawędź oznaczona.

Warto zapewnić korzystanie z oferty teatru przez osoby słabosłyszące oraz głuche, poprzez montaż pętli indukcyjnych oraz zapewnienie tłumacz Polskiego Języka Migowego.

Punkty obsługi klienta, kasy

W obiekcie nie przewidziano punktu obsługi klienta w części teatralnej oraz administracyjnej. Na niskim piętrze planowana jest część dworcowa, gdzie zlokalizowane zostaną kasy. Ich lokalizacja wymaga dobrego oznaczenia i naprowadzenia, zwłaszcza dla osób z dysfunkcją wzroku.

Okienko podawcze powinno być dostosowane dla osób o wysokim, niskim wzroście, a także dla osób poruszających się na wózkach. Błat na odcinku minimum 90 centymetrów, powinien być nie wyższy niż 90 centymetrów, przy czym preferowane jest 70-80 centymetrów. Pod blatem należy zapewnić przestrzeń umożliwiającą zatrzymanie się wózkiem.

Oświetlenie pracownika obsługującego kasę musi zapewniać możliwość czytania z ruchu warg. W kasie warto zastosować urządzenia wspomagające obsługę osób głuchych i słabosłyszących.

Trzeba także pamiętać o zapewnieniu czytelności informacji przekazywanych na tablicach informacyjnych w poczekalni.

Pomieszczenia magazynowe, garderoby, pomieszczenia porządkowe

Zapewnienie dostępności dotyczy nie tylko klientów i użytkowników, ale także pracowników, a w przypadku teatru, aktorów.

Wątpliwości budzi możliwość zapewnienia dostępu do przestrzeni przeznaczonej na garderoby i magazyny. W przypadku lokalizacji ich na antresoli warto rozważyć możliwość wykonania podnośników lub przewidzenia dodatkowych przestrzeni na parterze, z których będą mogli korzystać aktorzy z trudnościami w poruszaniu się. Dodatkowo konieczne jest zadbanie o prawidłowe parametry balustrad i poręczy oraz o odpowiednie oświetlenie i oznaczenie pomieszczeń służbowych.

Pomieszczenia do pielęgnacji, karmienia i zabawy dzieci

Zgodnie z przepisami pracodawca zatrudniający na jedną zmianę więcej niż dwadzieścia kobiet w jednym budynku, ma obowiązek wydzielenia pomieszczenia z miejscami do wypoczynku w pozycji leżącej dla kobiet w ciąży i karmiących matek. Wielkość tego pomieszczenia nie może być mniejsza niż 8 metrów kwadratowych. W celu zapewnienia przyjazności obiektu rodzicom z małymi dziećmi, powinny być zapewnione minimum przewijaki w toaletach, przy czym nie mogą one utrudniać korzystania z podstawowego wyposażenia toalety. Zaleca się aby były one montowane zarówno w damskiej, jak i męskiej toalecie, a także, jeśli taka występuje, w toalecie dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Niezależnie od lokalizacji przewijak powinien mieć wymiar przynajmniej 50 x 70 centymetrów, udźwig 80 kilogramów oraz krawędzie zabezpieczające przed zsunieniem się dziecka. Elementy przewijaka powinny zawierać opis sposobu użytkowania w oparciu o piktogramy i opis w formie czytelnej także dla osób z niepełnosprawnością w wzroku.

Istotne dla przyjazności obiektu rodzicom z najmłodszy mi dziećmi jest umożliwienie karmienia na miejscu, które rodzice uznają za dogodne. Oczywiście nie może ono utrudniać pracy, ani korzystania z usług obiektów przez innych użytkowników. Należy jednak pamiętać, iż niezależnie od formy karmienia (piersią, butelka czy innymi formami alternatywnymi), toaleta nie jest miejscem odpowiednim do jedzenia. Dodatkowo warto pomyśleć o zapewnieniu atrakcji dla dzieci.

Inne

W celu zwiększenia przyjazności obiektu pracownikom o nietypowym wzroście oraz poruszającym się na wózku, warto zmienić lokalizację włączników na mieszczącą się w przedziale 80-110 centymetrów.

Należy unikać dużych powierzchni szklanych i lustek, które mogą wywoływać dezorientację. Duże przegrody szklane, dostęp do których nie jest ograniczony przez elementy wyposażenia wewnątrz, należy oznaczyć pasami kontrastowymi na wysokości 90-100 centymetrów oraz 130-140 centymetrów. Zaleca się wykonanie dodatkowego pasa ostrzegawczego na przegrodach szklanych, na wysokości 10-30 centymetrów. Należy ponownie zweryfikować wysokość podokienników na piętrze po wykończeniu posadzki.

W przypadku braku ewidentnych przeciwwskazań, nie należy uniemożliwiać ani utrudniać wstępu do budynku z psem asystującym.

Możliwość ewakuacji

W celu zapewnienia bezpiecznej ewakuacji osób z dysfunkcją narządu wzroku lub słuchu pomocna jest instalacja urządzeń emitujących sygnały wizualne i dźwiękowe informujące o zagrożeniu. Rozwiązaniem alternatywnym jest przeszkolenie pracowników i wyznaczenie osób odpowiedzialnych za odpowiednie informowanie i kierowanie ewakuacją osób znajdujących się w obiekcie, w tym osób ze szczególnymi potrzebami. Takie procedury zaleca się wprowadzić niezwłocznie, także do czasu ewentualnej realizacji urządzeń zapewniających informację o konieczności ewakuacji.

Jednocześnie niezbędne jest zadbanie o czytelność układu ewakuacji. Należy w dostępnej dla wszystkich przestrzeni umieścić widoczny, wypukły, dobrze opisany schemat ewakuacji i rozmieszczenia sprzętu gaśniczego. Schemat ten musi być czytelny dla wszystkich potencjalnych użytkowników obiektu, również dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, spectrum autyzmu, a także niepełnosprawnością wzroku. Warto także drzwi ewakuacyjne z budynku oznaczyć kolorem, wyróżniającym je od pozostałych, np. żółtym. Zgodnie z obowiązującymi przepisami konieczne jest oznakowanie dróg i wyjść ewakuacyjnych, a na drogach ewakuacyjnych oświetlonych wyłącznie światłem sztucznym zapewnienie awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego.

Osobną kwestią jest zapewnienie możliwości ewakuacji osobom z trudnościami w poruszaniu się, zwłaszcza po montażu dźwigu osobowego. Temat ten opisano w części dotyczącej komunikacji pionowej.

Podsumowanie

Obecnie Hajnówka Centralna nie spełnia kryteriów podmiotu publicznego zgodnie z zapisami aktu prawnego, jednak ze względu na pozyskiwanie środków z funduszy publicznych warto rozważyć traktowanie tego obiektu jako taki.

W pierwszej kolejności należy sprawdzić możliwości techniczne budynku do adaptacji oraz ustalić strategię pożarową, która będzie nierozłącznie związana z zapewnieniem bezpieczeństwa osobom ze szczególnymi potrzebami. Po jej opracowaniu ponownej weryfikacji wymagać będą ilości i parametry drzwi oraz klatek schodowych.

W pierwszej kolejności konieczne jest zapewnienie bezpiecznego dojścia do budynku przez remont nawierzchni schodów i dostosowanie pochylni zewnętrznej.

Równoległe z prowadzonymi pracami w pomieszczeniach biurowych konieczne będzie dostosowanie poręczy i balustrad przy schodach, zapewnienie odpowiedniego oświetlenia i oznaczenia pomieszczeń oraz dróg ewakuacyjnych.

Konieczne jest także dostosowanie do obowiązujących przepisów strefy wejściowej części administracyjnej. Na tym etapie warto pomyśleć także o zaadaptowaniu jednego z pomieszczeń na parterze na salę spotkań wraz z dostosowaną toaletą.

Montaż windy lub innych rozwiązań umożliwiających korzystanie ze wszystkich pomieszczeń przez osoby z trudnościami w poruszaniu można pozostawić na kolejne etapy prac.

Dostępność wydarzeń teatralnych w dawnej poczekalni dworcowej powinna od razu zapewniać pełną dostępność. Na wstępnym etapie można zrezygnować z wykorzystywania antresoli, do czasu realizacji podnośnika i dostosowania prowadzących na nią schodów.

Także poczekalnia z kasami dworcowymi musi od razu spełniać wymogi pełnej dostępności, zarówno w kwestii widoczności i łatwości dotarcia, odpowiedniego wyposażenia, a także sposobów przekazywania informacji.

Całościowo obiekt wymaga uwzględnienia wielu wytycznych i przepisów, jednak fakt, iż zarówno prace remontowe, jak i projektowe dotyczące adaptacji całości obiektu sprawia, że możliwa jest implementacja ich wszystkich. Zaleca się, aby każdy etap prac poprzedzało przygotowanie stosownej dokumentacji, która skonsultowana zostanie ze specjalistami do spraw dostępności architektonicznej.

Podstawa prawna i merytoryczna:

1. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;
2. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (z późn. zm.);
3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów;
4. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 roku w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy;
5. Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju „Standardy dostępności budynków dla osób z niepełnosprawnościami uwzględniając koncepcję uniwersalnego projektowania – poradnik”, Warszawa 2017.;
6. K. Kowalski „Włącznik projektowanie bez barier”, Fundacja Integracja, Warszawa 2018

Dokumentacja fotograficzna

zdjęcie 1: miejsce postojowe dla osób z niepełnosprawnościami, z zaznaczoną kopertą z rysunkiem osoby z poruszającą się na wózku i znakiem pionowym: litera P na granatowym tle, pod nim prostokątna tabliczka z czarną grafiką osoby poruszającej się na wózku na białym tle.

zdjęcie 2: schody w górę, na wprost otwór drzwiowy, nad nim drewniany napis Bar.

zdjęcie 3: wejście do strefy biurowej ze stopniem i zniszczoną posadzką.

zdjęcie 4: klatka schodowa, schody prowadzące w górę, po prawej stronie drewniana poręcz.

zdjęcie 5: oznaczenie wyjść ewakuacyjnych dwie zielone strzałki skierowane w prawą i lewą stronę, między nimi napis Wyjście ewakuacyjne.

zdjęcie 6: fragment posadzki w kolorze szarym.

